

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm III. Nullam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Etum fit, ut ab his talia iuramenta non exigantur.

4. *Potesť Judex ex rationabili motivo sapientiã partibus in eadem causa quò ad facta quaedam particularia iuramentum calumniæ exigere, eandem pœnam quoad factum tale particulare incurrente eo, qui contumaciter hoc iuramentum recusat, quam incurreret quoad totam causam, si de ea jurare nollit.*

1. **T**ametſi in Cauſa Principali ſeu primæ Inſtantię iuramentum calumnię aut veritatis præſtitum ſit, tamen iterum edi debet in ſecunda Inſtantiã coram iudice Appellationis. Rationem dat Dominicus hęc Not. 3. quia cùm mutantur perſonę iudicii, vt iudex in cauſa appellationis, tum pertinentia ad ordinem ſeu ſolennitatem iudicii repeti ſolent, videlicet, libelli oblatio, litis conteſtatio, iuramentum calumnię.

ſ. Procuratores.

2. Si poſtquam perſona principalis de Calumnia iuravit, Procuratorem ad litem proſequendam conſtituerit, ipſe quoque Procurator iurare de Calumnia cogitur, tametiſi in cauſa inſtructus venerit, ſeu cum mandato, quid ponere, reſpondere, aut agere debeat.

Nota, præter iuramentum, quod Dominus in animam ſuam præſtat, etiam Procurator in propriam animam iurare cogitur, quia etiam ipſe calumniaſe inferit, ſi ſciens cauſam eſſe iniuſtam, aut non credens eſſe juſtam, defendendam ſuſcipiat. His adde, quòd etiam Patroni cauſarum ſeu Advocati, de Calumnia iurare debeant. *iuxta l. 2. b. c. l. Rem non nouam. 12. de iudic.* Sed id non obſeruari, ait *Panorm. in cap. 1. n. 5. extra h. t.* fortalſe ne per iuriis occaſio præbeatur, quia frequenter Advocati precibus aut pecuniis adducti cauſas ſuſcipiunt, quas juſtas aut probabiles eſſe non exiſtimant, quã in re grauiter peccant, etiam contra juſtitiam.

ſ. In omnibus.

Tametſi de Calumnia aut veritate jura-

tam ſit, poteſt tamen iudex in omni cauſa, quotieſcunq; videtur, à partibus exigere iuramentum malitię.

Adverte, quòd, quamvis iuramentum calumnię ſemel tantùm præſtandum ſit. *Authent. hoc Sacramentum. b. 1.* quia ſe extendit ad totam cauſam, omneſque eius articulos, nihilominus tamen in progreſſu cauſæ, ſi ſuſpicio ſit, quòd Reus vel Actor malitiõe aliquid proponat, aut excipiat, aut dilationem aliquam petat, iudex jubere poteſt, vt de malitiã juret, id eſt, quòd id non faciat malitiõe, ſed exiſtimans juſtam ſe cauſam habere, ideò nimirum, quia cautio ſpecialis plus timetur, quàm generalis; volo dicere, etſi generatim iuratum fuerit, tamen magis timeri ſpeciale iuramentum ſuper articulo particulari, vt Ancharanus hic obſeruat. *Not. 3.* Sed quid ſi Actor aut Reus juſſus de malitiã iurare, contumaciter renuat. Reſp. tunc præſumptio contra ipſum eſt, ob quam ad articulum illum v. g. exceptionem obijciendam, non admittendus eſt, imò quandoque pro conſeſſo habendus. *Arg. cap. De Confeſ. in 6. Videatur Gail. l. 1. obſer. 87.*

CAPITVLVM III.

Nullam.

Procurator afferens mandatum ſpeciale de jurando in animam Domini, admitti debet.

SVMMARIVM.

1. *Procurator qui ſpeciale mandatum habet, ut de calumnia juret in animam Domini, admitti debet, ita tamen vt in ſuper etiam de calumnia juret in animam ſuam.*
2. *De jure quidem non ſufficit vt Procurator generatim conſtitutus ad lites cum mandato jurandi in animam Domini admittatur in quacunque cauſa ſpeciali; conſueendo tamen hoc obrinet ſaltem ſi longius abſit Dominus.*

DE hac re olim magna erat inter DD. r. controverſia, num perſona principalis per ſe de calumnia iurare debeat, an verò id facere poſſit per Procuratorem, quam qua-

stionem hinc decedit Bonifacius. Si Procurator speciale mandatum afferat de jurando, admittendum esse, quamobrem tali casu Procurator duplex juramentum calumniæ edere debet, vnum in animam Domini ex mandato eius, alterum in animam suam, & est id peculiare in juramento calumniæ, teste Franco in cap. 2. n. 2. & 5. b. t. Nam in aliis juramentis sufficit, si Procurator juret, in animam Domini ex mandato eius speciali. Excipe, nisi sit Syndicus, huius enim juramentum in animam suam sufficit. Aliam exceptionem affert *Gailius l. 1.* Quod Procurator parti datus ex officio iudicis, calumniæ juramentum, saltem quatenus ad iustitiam causæ refertur, præstare non cogatur. *Arg. Reg. 24. in 6.* quod quis mandato facit iudicis, dolo facere non videtur cum habeat parere necesse.

Quæritur, si Procurator generatim constitutus sit ad lites, cum mandato seu potestate jurandi in animam Domini, an admitti debeat. Negat *gl. magna hic*, & id de iure verum videtur, quia juramentum calumniæ

requirit, vt causæ iustitiam determinatè cognoscat, atqui Dominus Procuratori generali dans mandatum jurandi de calumniâ in quibuscunque litibus, determinatè non censetur cognoscere iustitiâ causæ seu litis postea exorituræ, quare si causam iniquam esse appareat, excipere posset, quod mandatum jurandi indeterminatè datum, ad hanc causam iniquam extendere non voluerit, vt monet Bartolus, in cit. l. 2. §. Sin autem. n. 3. Nihilominus secundum consuetudinem tribunalium sufficere mandatum jurandi indeterminatum, non expressâ causâ seu lite, testatur *Joan. Andr. n. 1. Franc. n. 3.* Et hæc consuetudo saltem eâ ratione defenditur, quia si Dominus absens sit, & breui tempore ab eo mandatum jurandi in causa speciali haberi nequeat, tum ne excludatur Procurator generalis, introductum fuit, vt sufficiat mandatum jurandi generale, imò in tali casu sine mandato jurandi, Procuratorem admitti posse, præstito juramento in propriâ duntaxat animam, arbitratur *Bartolus loco citato n. 5.* Videatur *Francus hic n. 4.*

TITVLVS VIII. DE DILATIONIBUS.

DILATIO dicitur concessio seu indultum temporis, intra quod aliquid agi possit, & est alia dilatio legalis, seu quæ datur à lege v. g. ad appellandum intra decendium c. *Quod ad consultationem. 15. De sent. & re iudic.* Alia conventionalis, quæ datur ex partium conventionem, v. g. ad solutionem faciendam. l. *Cedere. 213. ff. De verb. signif.* Alia denique judicialis, quæ datur à iudice in iudicio, & hæc ferme arbitraria est, seu iudicis arbitratu definienda, consideratâ tum loci distantia, tum causæ ac personarum qualitate, vt docet *Tancredus. l. 2. t. 18. Maranta p. 6. Memb. 2. act. 3. n. 15.* Tametsi enim in iure certa dilationum tempora statuta reperiantur, vt lege 1. c. b. t.

cap. 2. 3. q. 3. tamen à iudice moderari possunt, & secundum exigentiam causæ, longiores vel breuiores concedi, vt notat *gl. recepta. in cap. 1. b. t.* Dilationum judicialium variæ species sunt, nam aliæ sunt expectatoriae (aliàs citatoriae dicuntur) quæ dantur Reo absenti, vt ad iudicium veniat, de his agit in *Authent. qui semel. C. Quomodo & quando. cap. 1. b. t.* Aliæ sunt deliberatoriae, quæ Reo post oblatum libellum dantur, ad deliberandum, cedere, an contendere malit. c. 2. b. t. *Authent. auferatur. de litis contestatione.* vbi dicitur, has inducias 20. dierum esse; sed iudicem hoc tempus moderari posse, docet *Tancredus, lib. 2. t. 18.* Nam sicuti frustra protraheretur iudicium, si tanta temporis mora necessaria non esset, ita & vice versa,